

політики, то це була найслушніша зброя, що наносила може найтяжчі удари в нашій національній справі. Треба уважати, що органи церкви фактично поставлені найближше до народу — ближше ніж усі чинники державні і громадські. Церква через свої органи впливає на саму совість народу, на ту сферу, до якої так трудно доступити навіть тим, хто ширіо вважає себе справжнім другом народу. В тім і полягає секрет великої позитивної ролі церкви в нашій національній справі!"

Дальше п. Лотоцький показує наглядно, що історія нашого народу вчить нас, що українська православна церква, яка стала для нас національною церквою, була великою твердинею нашою в культурно-національних змаганнях, тоді коли вона була дійсно незалежна, національна, як за київських князів і потім за козаччини, коли київський митрополит був дійсним головою української незалежної церкви. По прилученню України до Москви, Москва бачучи значіння нашої церкви знищила її самостійність, зденационалізувала її і зробила її крайню ворожою до всіх змагань нашого народу, так що в часі останнього відродження нашого народу підчас революції обмосковлена православна церква стала найбільшою колодою на дорозі творення української державности. П. Лотоцький зазначає, що ми на жаль не оцінили в часі революції значіння нашої рідної церкви і се було до великої міри причиною наших неуспіхів в будованні держави.

Другий визначний Українець, до того ще й соціаліст, М. Шаповал, так пише в статті: **До програми українського визволення** (Нова Україна, за березень 1923):

„Хто хоче єдиної національної свідомости, той мусить консеквентно прямувати до створення єдиної української соборної автокефальної церкви.“

Однак наш нарід в Канаді, який скорше набув національної свідомости в широких масах, як наш нарід на Великій Україні, зрозумів також скорше значіння відродження рідної церкви, як наші браття на Великій Україні і в Галичині. Ми були майже відтінені від старого краю в той час, коли в нас тут клалося перші основи під відродження рідної церкви. Ми бачили наглядно, що коли навіть в церкві є священники, що числять себе за свідомих Українців, однак як та церква є під чужою контролею, то вона не може сповнити як слід своєї великої задачі супроти свого народу.

Нарід наш переконався, що коли церква є на услугах чужих, то вона не може навіть виконати релігійно-мо-

ральної ролі. Той ролі не могла й не може як слід виконати також і з других причин. В гр. кат. церкві через заведення насильного celibату священники примушені вести таке життя, яке в очах нашого народу, що привик споконвіку до жонатих священників, уходить за неморальне.

Дальше в греко-католицькій церкві цілий час церковні проповіді провадяться самим єпископом і багато священниками не на тему християнської любові й братерства, але противно на тему ненависти і релігійної нетерпимости. Церковні місії під керівництвом єпископа були зорганізованою провокацією всіх тих, що не годились з тактикою єпископа й його цілого курсу. З проповідальниць сипались завжди громи, розкидалися заборони читання навіть часописів, або належання до українських організацій, що не вважали за потрібне без застереження піддатись контролі єпископа.

В сфері культурно-просвітній зі сторони гр. кат. церкви було й є змагання поділити нарід на католиків й некатоликів і то з тим застереженням, що тільки католики репрезентують наш нарід, а всі решта є тільки непотрібним додатком. Дійшло до того, що чоловік, який через одну або другу причину не годився з офіційною політикою гр. кат. церкви, хоч сам був добрим гр. католиком, був наражений на острацизм, був прямо пятнований як зрадник свого народу, хоч би він був й найбільшим приятелем і патріотом народу.

Ся релігійна нетерпимість, сей дух середовища, від якого пахло інквізицією, сей дух ненависти, сей дух зарозумілості і арогантності, дальше змагання до цілковитої контролі на всіх царинах нашого народного життя разом з цілковитим занедбанням основної задачі церкви, іменно дбайливості про моральне піднесення народу до ідеалу добра й справедливості через примірне християнське життя, дальше невідповідний примір життєвий священників гр. кат. церкви — се були головні причини релігійної революції нашого народу в Канаді, вислідом якої було відновлення прадідної Української Православної Церкви, яка має робити дійсно Христову роботу, а то дбати про дійсно моральне і релігійне піднесення нашого народу в Канаді і дбати про се в такій формі і в такий спосіб, який є відповідний для українського народу.

Бо що-ж иншого міг наш нарід зробити? Протестантизм, для нас чужий, а російське православ'є не тільки що чуже, але й є виразником застою, нападництва і національного зрадництва.

В. Свистун.

Молитва За Вітчину

ПРО ПЕРЕМОГУ НАД ВОРОГОМ, ЩО ЗАПОСІВ РІДНУ ЗЕМЛЮ.

Підчас Служби Божої священник Церкви голосно відчитує отсю молитву:

Священик: Приклонивши коліна, од цілого серця Господу помолімося!

Хор: Господи, помилуй!

Священик: Господи Боже, Отче і Творче наш, Боже правди і милосердя! Ми віримо правді Твоїй і визнаємо, що все, що Ти посилаєш нам, Ти посилаєш по заслугах наших, бо Ти караєш грішних і милуєш праведних.

Вислухай теплу молитву нашу, Отже небесний, яку приносимо Тобі на колінах і з слізьми на очах!

Провинили Тобі ми багато вільно й не вільно словом і ділом, свідомо й несвідомо, і часто забували Тебе, Бога Єдиного...

Та не суди нас, Боже, по безмірних провинах наших, бо Ти Милосердний і ласці Твоїй немає кінця... Дозволь нам устами недостойними, як слугам вірним Твоїм, щиро благодати Тебе: змилосердися над нами, Всеблагий, і прости нам всі провини наші! Бо все, що ми робимо, ми хочемо робити з серцем чистим і з Богом в думці... І у всіх ділах наших повсякчасно тільки єдиного ми й бажаємо: щоби слава Твоя була безмежною, а Рідна Земля наша стала щасливою!...

Боже Святий, зглянься над гіркими стражданнями нашими, бо страждання сі більше людських немічних сил наших! Ворог лютий посів Рідну Землю нашу і в господі чужій криваво справляє перемогу своєю...

Там, в далекій Вітчизні, в журбі повсякчасній тужать по нас отець та мати старі, брат та сестра беззахистні, — Всеблагий, покрив їх ласкою Своєю і оборони від пімсти кривавої!... І дружину безпомічну, і дітей безпризорних заступи, Милосердний, від напасти ворожої!... Край наш рідний зруйновано, а нарід хрещений помордовано, — Боже, зглянься над безмежним горем нашим і не попусти Землі Рідної до загибелі!...

На Тебе одного, Милостивий, вся надія наша: страж-

дання наші великі, а горе безмежне: не попусти, Господи українським скитальцям померти на чужині!

Боже Сильний, Ти Милосердний і милість Твоя безмежна! Пошли ж нам ласку Заступниці скривджених Богородиці, і надією на милість Твою переповняться наші серця! Ми віримо й визнаємо, що всі страждання наші стануть Тобі на славу, а Батьківщині нашої на користь...

Пішли нам, Господи Боже, Заступника Небесного, Твого Ангела Охоронителя, щоб повсякчасно боронив нас, щоб у ім'я Твоє величчє водив Христоролюбиве Славне Козацтво наше, щоб наповняв відвагою серця їхні, щоб заступив їх від всякої біди, напасти та лукавства неприязельського, і щоб силою Твоею Святою й всемогучою подав перемогу над нашими супротивниками!...

Сокруши ж, Боже Сильний, всіх ворогів наших і Край Рідний звільни від зухвалих чужинців і пошли нам, змученим, давнобажаний спокій!...

Христоролюбивому Славному Козацтву нашому подай щасливого повернення до Краю Рідного і повної перемоги над ворогом! Всім же братам нашим, на чужині і вдома сущим, пошли, Господи, щирої єдності і братерської любови!...

І омита кровю, слізьми оплакана, вогнем очищена Вітчизна наша від повного серця дякуватиме Тобі, Богу Милостивому, і однодушно славитиме Тебе, Великого й Всесильного Бога нашого, Отця і Сина і Святого Духа повсякчасно, нині і завжди і на віки вічні.

Хор: Амінь.

І співає: Спаси, Господи, люди Твої і благослови Україну Твою, перемогу Христоролюбивому Козацтву нашому на ворогів подай і борони Христом Твоїм землю Твою.

Той, хто робить добро другому, робить добро також і самому собі, не в змісті наслідків, але самим актом роблення добра, тому, що свідомість зробленого добра являється найвищою нагородою для людини.

Сенєка.